

Nowy nabytek Książnicy Podlaskiej - dokumenty dotyczące Instytutu dla Szlachetnie Urodzonych Panien

Zestaw dziewięciu dokumentów w języku rosyjskim, związanych z powstaniem i funkcjonowaniem w Białymstoku Instytutu Panien Szlacheckich zakupiła Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego. Dokumenty pochodzą z lat 40. i 50. XIX wieku. Są to: kontrakt zawarty między Radą Instytutu a wykonawcą prac remontowych, podanie o przyjęcie do placówki oraz zaświadczenia o stanie zdrowia oraz szlacheckim pochodzeniu panien, ubiegających się o przyjęcie do Instytutu.

Pomysł utworzenia w Pałacu Branickich w Białymstoku Instytutu Panien Szlacheckich pojawił się za czasów cara Mikołaja I, decyzja ta została potwierdzona ukazem z 1837 roku. Była to placówka, przeznaczona dla córek szlacheckich z terenu guberni grodzieńskiej, kowieńskiej, mińskiej i wileńskiej. Nauka w Instytucie trwała sześć lat i obejmowała poza przedmiotami podstawowymi, takimi jak: przyroda, język francuski, niemiecki, kaligrafia, matematyka, także rysunki, roboty ręczne, taniec i śpiew. Była to czwarta tego typu placówka w Cesarstwie Rosyjskim.

W latach 1837–1841 przeprowadzono prace remontowe, mające na celu przystosowanie pałacu do nowej funkcji. Jeden z zakupionych przez Książnicę Podlaską dokumentów opatrzony jest datą 18 VIII 1841 r. – to kontrakt zawarty pomiędzy Radą Instytutu, a wykonawcą prac remontowych Kazimierzem Krzyżanowskim. Krzyżanowskiemu zlecono m. in. *„pomalować farbą olejną klasy, sypialnie i jadalnię oraz powoskować parkiety w sali gimnastycznej, katolickiej kaplicy i dwóch salach lekcyjnych”* oraz podano szczegółowe wskazówki jak prace te powinny zostać wykonane.

Kolejny dokument datowany jest na 22 V 1843 r., ma formę podania kierowanego do Instytutu i stanowi przykład jakie dokumenty musiała dostarczyć i jaką procedurę przejść osoba, ubiegająca się o przyjęcie do placówki. Wspomniane podanie to prośba kierowana do Rady Białostockiego Instytutu Dla Szlacheckich Panien od szlachcica z grodzieńskiej guberni, Ignacego Bruszewskiego, będącego sekretarzem w grodzieńskim sądzie obywatelskim, o przyjęcie jego córki Pelagii. Oprócz prośby, Bruszewski załączył zaświadczenia: o pochodzeniu córki z prawego łoża, o szlacheckim pochodzeniu, o stanie zdrowia i przebyciu ospy, o dotychczas pobranych naukach oraz poręczenie należytego opłacania pensji.

Wśród zakupionych dokumentów znajduje się także kilka zaświadczeń o stanie zdrowia oraz szlacheckim pochodzeniu panien, ubiegających się o przyjęcie do Instytutu oraz prośba od właściciela ziemskiego Wileńskiej Guberni Sekretarza Gubernialnego Michała Boratyńskiego o zabranie z Instytutu jego siostry Karoliny Boratyńskiej, opatrzona datą 8 lipca 1853 r.

W sierpniu 1914 roku Instytut został zamknięty z powodu zbliżającego się frontu, a jesienią tego samego roku przeniesiony do Petersburga.

Nowe nabytki trafiły do Działu Zbiorów Specjalnych Książnicy Podlaskiej, powiększając

kolekcję rękopisów, w której znajduje się m. in. zakupiona niedawno korespondencja Melchiora Wańkowicza z Jerzym Godorowskim.

Są to zbiory szczególnie cenne, które ze względu na unikatowy charakter i wartość historyczną zostały zakwalifikowane do ograniczonego dostępu. Będą udostępniane przede wszystkim do celów naukowych, po spełnieniu warunków określonych w Regulaminie udostępniania zbiorów szczególnie cennych.

Regulamin dostępny jest na stronie:

<http://bip.kp.wrotapodlasia.pl/regulaminy/regulaminy.html>

Dokumenty zostały zakupione na aukcji antykwarycznej online za kwotę 7 625 zł.

źródło: Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego

